DE HERKOMST VAN DEN MINTO-STEEN.

DOOR Dr. N. J. KROM.

In deel 70 van dit Tijdschrift deelt Prof. Kern één en ander mede aangaande het Sanskrit-vers, waarmede koning Wijayaloka's groote steeninscriptie van Çaka 846 aanvangt,¹ de oorkonde, welke in Raffles' tijd aan den toenmaligen Gouverneur-Generaal van Britsch-Indië, Lord Minto, is ten geschenke gegeven en zich thans op Minto-House in Schotland bevindt. Dit beginvers blijkt hetzelfde te zijn als dat van een andere steeninscriptie, een van Singasari afkomstige, gedateerd in 837.² Deze eigenaardige overeenkomst geeft Prof. Kern aanleiding om te concludeeren: «Waarschijnlijk zijn beide praçasti's afkomstig uit dezelfde streek.»

Deze conclusie is intusschen niet in overeenstemming met wat tot dusverre over de herkomst van beide steenen bekend was. Die van 837 is, gelijk gezegd, uit het bij Malang in de residentie Pasoeroehan gelegen Singasari; van den Minto-steen wordt als plaats van herkomst door Raffles «near Surabaya» opgegeven,³ weliswaar een eenigszins rekbaar begrip (te meer omdat Lord Minto zelf t. a. p. van «the interior of your island» spreekt), maar dan toch altijd opgevat als hoogstens de *residentie* Soerabaja bedoelend. Thans komt uit een verborgen hoekje de ware toedracht der zaak te voorschijn en blijkt Prof. Kern volkomen gelijk te hebben.

Immers in het onlangs verschenen eerste deel van den door C. O. Blagden samengestelden Catalogus van de Mackenzie-papieren in het India Office⁴ wordt onder Private 86, I, 7 (p. 248)

¹ Op pag. 223 en 224 van genoemd deel (1915).

² Men vindt transcripties en litteratuuropgaven van beide inscripties in Brandes' Oud-Javaansche Oorkonden (Verh. Bat. Gen. 60, 1913) n° XXX en XXXI p. 37—49.

³ History of Java (1817) II, Appendix, p. CCXXI.

⁴ Catalogue of manuscripts in European languages belonging to the library of the India Office. Vol. I, The Mackenzie Collections. Part I (1916).

melding gemaakt van «Notes made bij Colonel Adams on an excursion into the Provinces of Malang and Antang in the Month of June 1814» en deze aantekeningen loopen onder meer over «ruins of a Hindu temple about half way between Malang and Batoo; a large inscribed stone found by Mackenzie in the same neighbourhood and sent by him to Lord Minto.» Dat wij hier met den bekenden Minto-steen te doen hebben, is op zichzelf reeds hoogst waarschijnlijk, daar van een tweeden aan dien opperlandvoogd gezonden steen nergens iets blijkt, doch wordt bijna tot zekerheid door de omstandigheid, dat volgens Lord Minto zelf ¹ het geschenk vergezeld ging van een beschrijving juist van Mackenzie's hand. De Minto-steen moet dus, evenals de inscriptie van 837, uit het Malangsche afkomstig zijn. Ook aan den inhoud der oorkonde zelve is trouwens een aanwijzing in die richting te ontleenen: men vindt onder de geografische namen er eenige, die eveneens op een paar Singasari-inscripties worden aangetroffen. ²

Wij kunnen nu nog een poging doen om de plaats van herkomst iets nauwkeuriger te bepalen. Heel veel keus hebben wij daarbij niet, want voor zoover we weten is slechts op één plek tusschen Malang en Batoe een nog in het begin der vorige eeuw aanwezige tempelruïne gevonden, en wel bij *Ngandat*, waar o.a. in 1825 en 1839 een ingestort tempeltje werd aangetroffen, dat in 1862 verdwenen bleek te zijn. ³ Vermoedelijk is dus ook de Minto-steen uit de buurt van Ngandat afkomstig.

Ten slotte stelt Adams' aantekening ons ook op de hoogte van de tot dusver onbekende bijzonderheid, dat Mackenzie de oorspronkelijke vinder van den steen is geweest en dat hij het was, welke Raffles tot zijn geschenk aan Lord Minto in staat heeft gesteld.

October 1916.

¹ In diens dankbetuiging, bij Raffles t. a. p. afgedrukt.

² Namelijk die van 851 en 852 (Brandes o. c. n° XXXVIII en XLIII.).

³ Zie hierover: Eenige gegevens over de Hindoe-oudheden van Oost-Java volgens een handschrift van J. Hageman J. Cz. in dit Tijdschrift 72 (1916) p. 451.